

ІСТОРІЯ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ

Макаренко В.Д.

Харківська медична академія післядипломної освіти

Вступ. Кафедрі дитячих інфекційних хвороб ХМАПО виповнилося 25! Древні вважали, що існує лише один ювілей – 50 років, отже нам півювілея. Це водночас дуже мало і багато.

Основна частина. Історія становлення кафедри невід’ємна від особистості Макаренко К.К. – засновника і першого завідувача (1993 – 2000 рр.). Костянтин Костянтинович був надзвичайно талановитим в різних сферах (педагогіці, мистецтві лікування, таланті спілкування від простих людей до можновладців). Непросте особисте життя: рано залишився без матері, роки дитинства опалені війною, Одеське коріння зробило Костянтина Костянтиновича цілісним і неперевершеним. Майже 10 років Макаренко К. К. немає з нами в земному житті, але він продовжує жити в серцях вдячних учнів, пацієнтів, колег по клініках м. Харкова, академії, університету.

Дитячі інфекції, як самостійний курс, в Українському інституті удосконалення лікарів почали викладати з 1965 року спочатку на кафедрі педіатрії № 1, а потім на кафедрі інфекційних хвороб. Майже 30 років цей курс незмінно читав к. мед. наук, доцент Макаренко К. К. В лютому 1993 року була заснована кафедра дитячих інфекційних хвороб в Харківському інституті удосконалення лікарів, а з 1999 року – ХМАПО під керівництвом Макаренко К. К. Відкриттю кафедри передувала робота з підготовки кадрів – були захищені 3 к. мед. наук. Один з них Л.А. Ходак зараз д. мед. наук, професор завідує кафедрою з 2000 року до цього часу.

Макаренко К.К. запропонував науковий напрямок діяльності кафедри "Проблема герпесвірусних інфекцій у дітей", який зберігає свою актуальність і зараз. За 7 років його керівництва кафедрою з 1993 по 2000 були захищені 4 кандидатських та 1 докторська дисертації по даній тематиці.

Щороку на кафедрі проходять підвищення кваліфікації більше 300 лікарів різних спеціальностей (дитячі інфекціоністи, інфекціоністи, педіатри, сімейні лікарі, дитячі неврологи, неонатологи, акушери-гінекологи). Великим

попитом користується цикл тематичного удосконалення "TORCH- інфекції у дітей".

Значна увага приділяється оптимізації учбового процесу. Виклад теоретичного матеріалу здійснюється виключно через проблемні лекції, а на практичних заняттях перевага віддається клінічним дискусіям і засвоєнню слухачами практичних навичок біля ліжка хворих.

Співробітники кафедри тісно співпрацюють з клінічною базою, яка знаходиться в КЗОЗ "Харківська обласна дитяча інфекційна клінічна лікарня", підвищують рівень діагностично-лікувальної допомоги дітям з інфекційною патологією, впроваджуючи свої наукові розробки в практику. Надається консультативна допомога дітям в різних лікувальних закладах м. Харкова.

Проводиться значна видавницька робота: за роки діяльності кафедри опубліковані монографії, методичні рекомендації, багато навчально-методичних посібників для самостійної роботи. За участю професорів кафедри в 2016 році вийшов до друку національний підручник "Інфекційні хвороби у дітей".

В березні 2018 року до ювілею кафедри була проведена науково-практична конференція з актуальних питань інфекційної патології у дітей і побачило світ документально-художнє видання про історію життя Макаренко К.К. з бібліографічним покажчиком. Є перші відгуки про цю книгу. Так, Т.О. Торяник написала: "Це епічна оповідь, згадка про особисте життя великої людини, талановитого фахівця-педіатра, що залишив по собі велике надбання. Важливо, що в Україні є люди, які пам’ятають про своє минуле, шанобливо ставляться до вчителів, минулої історії. Як вчитель з багаторічним стажем, наставник та педагог, цілком задоволена розумінням того, що наша справа не залишається непоміченою і триває добрим вдячним продовженням в думках, серцях та розумінні наших учнів".

Висновок. Історія кафедри, її творчі, методичні, педагогічні надбання створюють перспективи для подальшої успішної роботи, нових досягнень і розвитку.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ

Макарова М.О., Лятуринська О.В.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Болонський процес є потужним стимулом впровадження в освіту інновацій, розвитку інформаційних технологій і вимагає істотного підвищення якості й ефективності використання комп’ютерного устаткування, створення й впровадження нових програмних комплексів, бази сучасних наукових даних, ефективного використання телекомунікаційних мереж. Розвиток інформаційних технологій у вищій медичній освіті сприяє удосконаленню навчального процесу, створенню інформаційного простору й організації дистанційного навчання [1, 2].

Згідно із Законом України «Про вищу освіту» вища освіта є сукупністю систематизованих знань, умінь та практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадських якостей [3]. В контексті інте-

грації до європейського освітнього простору виникла необхідність в розробці нових форм та методів навчання з використанням прогресивних технологій. Метою підвищення якості вищої освіти фахівців є забезпечення конкурентно-спроможності випускників медичних вузів, як на внутрішньодержавному ринку праці, так і в будь-якій країні світу, підняття авторитету та престижу Української вищої медичної освіти [4, 5].

Основна частина. Кафедра дитячої хірургії на шляху навчання студентів за кредитно-модульною системою займає активну позицію щодо впровадження в навчальний процес інноваційних технологій. Під час навчання студенти V та VI курсів першого та другого медичних факультетів отримують знання щодо питань дитячої хірургії, дифе-

ренційної діагностики і застосування нових методів лікування, засвоюють практичні навички та уміння з акцентом на вікові анатомо-фізіологічні особливості дитячого організму.

Інноваційні освітні технології виробляють у студента вміння орієнтуватися в нестандартних умовах, аналізувати проблеми, самостійно розробляти план обстеження й лікування. На кафедрі в навчальному процесі на практичних заняттях використовуємо ділові ігри, ситуаційні завдання, майстер-класи, тестування, мультимедійні лекції та електронні навчальні посібники. При вивченні дисципліни «Дитяча хірургія» для кращого засвоєння студентами матеріалу широко використовуються наочні матеріали з клінічними випадками власних спостережень, які створені співробітниками кафедри, кожне практичне заняття забезпечене фотоматеріалами, відеофільмами з операційних клініки, з обговоренням методики проведення оперативних утручань. На кафедрі підготовлені умови для on-line трансляції з операційних, що дозволяє спостерігати за ходом операції всім студентам, а на кафедрі одночасно можуть знаходитися 6-7 груп. Під час операції існує зворотній зв'язок між викладачем і операційною бригадою, що дозволяє почути коментар із операційної, задати питання. Також проводиться запис операції, що дає можливість розібрати хід операції більш детально і в будь-який час.

При складанні ситуаційних завдань ми також використовуємо реальні клінічні ситуації, тому що це дозволяє студентів не стільки пасивно оволодівати матеріалом, а й застосувати теоретичні знання в ситуаціях максимально наближених до реального пацієнта. Співробітниками кафедри створена база ситуаційних задач з використанням відеороликів та фотографій.

Особлива увага приділяється удосконаленню самостійної роботи студентів, методам контролю знань із використанням комп'ютерних технологій. Співробітниками кафедри, на базі комп'ютерної програми edX, створено on-line курс для самостійної підготовки студентів п'ятого та шостого курсів медичних факультетів. Студенти мають можливість у зручний для них час підготуватись до практичних занять, провести самоконтроль отриманих знань та інструкції для засвоєння практичних навичок. Курси добре ілюстровані схемами, рисунками та відеофільмами, що дозволяє студенту самостійно засвоїти теоретичні знання і практичні навички та визначити свій рівень отриманих знань.

Лекційний курс з «Дитячої хірургії» повністю забезпечений мультимедійними презентаціями, які ілюстровані результатами власних робіт та спостережень, навчальними відеофільмами. Мультимедійні засоби носять ефект наочності, допомагають студентів якісніше і в повному обсязі засвоїти матеріал, дозволяють забезпечити доступ до додаткової інформації з дисципліни, сприяючи творчому засвоєнню змісту лекції. Усе це допомагає формуванню професійного потенціалу майбутніх лікарів.

Контроль отриманих знань та умінь проводиться на кожному занятті за допомогою тестування. Робота з тестовими завданнями виробляє у студентів навички логічного вирішення завдань з застосуванням теоретичних знань та практичних навичок, отриманих на кафедрі. Так, у студентів V VI курсу поточний контроль знань здійснюється на кожному практичному занятті шляхом усного опитування та тестування у комп'ютерному класі, відпрацювання практичних навичок проводиться на муляжах та під час огляду хворих.

На кафедрі студентам створені всі умови для виконання науково-дослідних робіт, підготовки наукових доповідей на конференції студенти разом з викладачами розробляють презентації своїх робіт на базі інформаційно-комунікаційних технологій.

В результаті, за нашими спостереженнями, студенти, що навчаються із застосуванням інноваційних засобів навчання, мають більше можливостей отримати високий рівень теоретичних знань та практичних навичок за різними показниками, ніж студенти, що навчаються тільки за традиційною схемою.

Висновки. Завдання педагогічного колективу кафедри полягає у створенні всіх умов для сучасних ефективних технологій навчання, що дозволяє вдосконалювати навчальний процес, забезпечувати ефективність безпосереднього спілкування між викладачем і студентом.

Колектив кафедри проробив надзвичайну велику роботу, щоб виконати нагальні завдання: створити повноцінні спеціалізовані хірургічні бази для надання висококваліфікованої допомоги дітям і навчанню студентів всім розділам дитячої хірургії на належному рівні і продовжує вдосконалювати роботу за всіма напрямками.

Література

1. Ван дер Венде М.К. Болонская декларация: расширение доступности и повышение конкурентоспособности образования в Европе // Высшее образование в Европе. – 2000. – №33.- Том XXV.
2. Доценко В. І. Інформаційно-комп'ютерні технології як засіб підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів / В. І. Доценко, Ю. П. Ткаченко // Інноваційні освітні технології у підготовці медичних кадрів. – Полтава, 2010. – С. 59 – 61.
3. Закон України „Про вищу освіту” (Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1415-VIII від 14.06.2016, ВВР, 2016, № 30, ст.543) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon5.rada.gov.ua/>
4. Ждан В. М. Роль сучасних технологій у становленні майбутніх лікарів / В.М. Ждан, В.М. Бобирьов, О.В. Шешукова [та ін.] // Медична освіта. – 2012. – №3 (додаток). – С. 55-57.
5. Ждан В. М. Досвід впровадження новітніх інформаційних технологій у післядипломній підготовці лікарів в УМСА / В. М. Ждан, Л. М. Шилкіна, В. Ю. Штомпель [та ін.] // Сімейна медицина. – 2013. – № 4 (48). – С. 25 –27.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ПЕДІАТРИЇ АНГЛОМОВНИМ СТУДЕНТАМ

Макєєва Н.І., Ярова К.К, Алексєєва Н.П., Головачова В.О., Піддубна І.М.

Харківський національний медичний університет

Вступ. Викладання медицини іноземним студентам в Харківському національному медичному університеті (ХНМУ) є не тільки важливим чинником підвищення між-

народного рейтингу вищого навчального закладу, стимулом для вдосконалення фахової кваліфікації викладачів та їх педагогічної майстерності, пошуку нових форм і мето-